

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.

Expedice se nachází v obchodní ulici v musikáliích Ludevíta Fleischera v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Nakladatel :

Ludevít Fleischer.

Josef Xaver Elsner.

Nástin životopisný.

Jeden z lidí, který sice cizím byl dle rodu, avšak pravdivě užitečnou prací stal se Polákům příkladem i vzorem následování hodným, byl bez odporu Josef X. Elsner. Narodil se v slezském městečku Grodkowie 26. lipna 1769. Již v dětinství počal se učit hudbě, neb v tamnějších krajinách bylo obyčejem, že mládež školy navštěvující přinucena byla, v kostelích pobožné písně zpívati. Zalíbení k hudbě vstúpili mu rodičové, kteří v prázdné chvíli jej v prvních hudebních počátcích cvičili. Naučiv se rozličné maličkosti hráti na housle, pocítil chuť k skládání a složil v skutku pro sebe některé menší písně a taneční kusy a t. p. Otec práhnuv syna svého zasvětití stavu duchovnímu, dal jej na vychování do kláštera dominikánův ve Wrocławě, kde Josef častěji zpíval diskant na kůru, zdokonalil se ve hře na housle a seznal základní pravidla komponování. V třináctém roce svého žití napsal motett pro dva sopranové hlasy „*Ave Maria gratia plena.*“ Ředitel kůru Schön uslyšev tento útvar při službách božích provedený, věnoval zvláštní pozornost mladému skladateli a seznav v něm nevšední schopnost, sám počal mu vykládati theorii hudby. Elsner vpravil se do skládání a zasvětiv všechny prázdné doby školního zaměstnání hudbě, napsal značný počet kostelních útvarův, které mu uznání a vážnost mezi představenými zjednaly.

Divně a mnohdy směšně však si při tom počínal! Povědomo každému, že skladatel, chtěje složit hudbu pro několik hlasů neb orchestr, sestavuje je v partituru, avšak Elsner zcela jináče si počínal, neměl ani ponětí o partituře. Teprv tehdejší ředitel Wrocławského orchestru divadelního jménem Maar první mu okázal, jak možno na jednom listu všechny dělicí-se hlasy naznačiti.

Rozjařen podnětem svých přátel, vydal Elsner některé úryvky pod pseudonymem „Lilietti.“

Zkoušel později psáti symfonie, z nichž jedna provedena byla při narozeninách choti ředitele tamnějšího divadelního orchestru. Symfonie ona získala mu velikou pochvalu a otevřela vstup na všechny divadelní jeviště. Příští skladatel nejlepší své práce „*Król Łokietek*“ kořistil z této výhody a zastupoval častěji některého houslistu v orchestru. Na ten

pád seznal vícero dramatických útvarův a naučil se náležitě oceniti přirozenost nástrojů, k hudbě dramatické se nejlépe hodících.

Vzdělav se takto v hudbě, již sobě zamiloval, měl se státi duchovním, v kterémž stavu však mnoho zalíbení nenacházel. Zemřel mu totiž otec a on nemaje dostatečnou mohovitost, z níž by žiti mohl, vstoupil co první houslista do kapely dominikánského kostela. Pojistiv si takto vezdejší chléb, snadno mohl z něho těžiti, neboť byl zhusta co schopný houslista brán za domácího učitele hudby. Z podnětu přítele ustanovil se v devatenáctém roce věku svého opustiti theologii a věnovati se lékařství. Slavný prof. lékařství Morgenbesser přijal jej do kruhu svých žákův. O tomto předsevzetí Elsnera dostala se též zpráva do Grodkowa, jeho rodného města, které s potěchou, že bude míti svého vlastního lékaře, mu stipendium udělilo. Nedlouho na to zemřel Morgenbesser a Elsner ztrativ v něm jediného svého dobrodince a opatrovníka, odjel do Vídně. Štěstena mu nepřála! Hned po svém příchodu do hlavního města Rakouska, těžce onemocněl. Skrovný majetek, s nímž měl na celý rok vystačiti, byl za měsíc úplně vyčerpán. Tato okolnost přinutila jej vzdáti se studií medicinských. Slabý jsa na těle, velikou starost o zítřejší výživu svou v duši nose, procházel se po oživených ulicích Vídeňských a nevěděl co započítati. Náhodou potkal přítele a kolegu ze škol Wrocławských, který mu útulek a všeliké výhody života poskytl.

Případ onen měl veliký vliv na budoucnost Elsnera, jenž si předsevzal uposlechnouti rozumné rady příteľovy a oddati se zcela hudbě. Obdržev v Brně při tamnějším orchestru místo houslisty, vyučoval též hře na piano a těšil se ze skromného, leč dostatečného důchodu pro denní potřeby. Sládání nezanedbával, nýbrž v krátkém čase získal si oblíbenost několika hudebními útvory, nejvíce tanečními kusy. Na počátku r. 1792 zamýšlel podnikatel německého divadla ve Lvově p. Bulla polovici hudebníků vyslati do Varšavy a potřeboval pro ně ředitele. Od mnoha příchozích z Brna dozvěděl se o velkých schopnostech mladého umělce a vyzval jej, by místo ono přijal. Sotva Elsner do Lvova přibyl, požádal jej Bulla, by převzal řízení orchestru, chtěje se sám přesvědčiti o jeho schopnostech. Dávalo se tenkrát představení ve prospěch raněných vojínů. Divadlo bylo kromě čelného obecenstva též od mnoha čelnějších úředníků a hod-

nostářů navštíveno. Elsnerova symfonie, již ve Wroclawě složil, započala představení a všeobecně se líbila, tak že tehdejší gubernator Haličský, znatel i milovník hudby hrabě Bridigo poručil Elsnera zůstaviti ve Lvově a do Varšavy jiného ředitele odeslati.

Sedm let pracoval Elsner pro obecnstvo i divadlo Lvovské, skládaje meziaktní kusy, ballety, kantaty, kvartetta a t. p. V roce 1794 napsal první svou operu pod názvem „*Osobliwsi bracia*“, ku které si sám text sepsal. Příznivé úsudky o ní dodaly mu chuti k složení druhé zpěvohry „*Przebrany sułtan*“ s textem od císařského knihovníka Brettschneidera.

Ke konci téhož roku přibyla polská divadelní společnost pod správou Boguslawského do Lvova. Jakmile se divadlo polské spojilo s německým, počal Elsner pečovati o provozování a správné zřízení polských oper. Od toho času jmenovitě ale od r. 1796 stal se nejčinnějším umělcem, jenž schopností své národnímu jevišti věnoval.

Jakási nevyskoumatelná touha poutala jej k vyššímu svazku s Poláky, jakoby cítil, že mezi nimi jej očekává sláva a vážnost za vše, co později učinil ve prospěch dobra a národního umění. Seznav posléze schopnost polských hudebníků a neobyčejnou k nim sympatii obecnstva, práhnul sepsati polskou zpěvohru; bohužel neznámost jazyka obracela jeho touhu v nivec. Předsevzal sobě učiti se polsky a hle! v několika měsících tak postoupil, že se mohl odvážiti k polským veršům hudbu sepsati. Že se učil s velikým námáháním, pomyslí si každý, neb psal nad každé slovo polské německé, čímž seznal dobře ducha polské mluvy; ano i tak daleko postoupil, že se mu později málo kdo v uvádění slov polských do hudby vyrovnal. Nejprvnější dílo polské, jež v hudbu uvedl, bylo Boguslawského melodrama pod názvem „*Iskahar król Guaxary*.“ Skladba ta se západem od obecnstva Lvovského přijata, stala se základem příměří mezi Elsnerem a národem polským. Pěkná hudba onoho melodramatu se všeobecně líbila, tak že mnohé zpěvy v Haliči zobecněly, zvláště ale píseň na slunce „O ty! co rovně znědzniałym.“ Nedlouho na to způsobila skladateli zpěvohra „*Amazonki*“ (text Boguslawského) ještě větší pověst a od té doby seznav Elsner vděčné uznání svých snah a schopností, poctivou příčinnivost polských hudebníků v pečlivém představení jeho prací, ustanovil se povždy sdílet los divadla polského.

R. 1799 přibyl Elsner s celou společností Boguslawského do Varšavy. Popisovati zvláště činné a pracovité žití onoho člověka, bylo by zbytečné, neboť četné jsou zásluhy jeho. On byl vůdcem národní opery, tříbil zpěváky, bděl nad provozováním a co více, on až do objevení-se Kurpiňského roku 1810 ve Varšavě zásobil pracemi svými neustále repertoar divadla.

R. 1804 provozovaly se jeho zpěvohry „*Mieszkańcy Kamkatal*“ (slova od Dmuszewského), napotom „*Siedm razy jeden*“ (text od téhož). R. 1806 „*Wieszczka Urzella*“ (překlad od Bandonina), v r. 1807 „*Andromeda*“, (slova od Osiňského). Napoleon I. navštívil 18. ledna představení toho díla a jsa spokojen s provedením, projevil svou

zálibu a přízeň hudebníkům polským. Kdyby císař déle byl zůstal v kraji, mohl se los jejich značně zlepšiti; avšak odjel hned druhý den z Varšavy a s ním značná část osob, kteří ruchu divadelnímu přáli. Po skončení bitvy přičinili se hudebníci polští a v jejich čele Elsner i Boguslawski horlivě pracovati o dobro národního divadla. R. 1808 provedl Elsner pět svých nových oper: 1. „*Szewc i krawcówna*“, (slova Drozdowského); 2. „*Urojenie i rzeczywitość*“, (překlad Adamczewského); 3. „*Echo*“, (slova Pękalského); 4. „*Sniadanie trzpiotów*“, (překlad Buissona); 5. „*Zona po drodze*“, (slova Drozdowského). Poměr prací těchto nebyl veliký, neboť propleteny jsou prósou na způsob francouzských vaudevillův, leč povždy to bude nejvýmluvnějším svědectvím neunavené a pevné činnosti, an dvě první opery propadly, pozdější teprvé, jmenovitě „*Sniadanie trzpiotów*“ se dosti líbily. R. 1809 napsal toliko jednu zpěvohru k slovům Dmuszewského pod názvem „*Łeszek biały*.“ Tato přináleží do třídy lepších útvorův tohoto skladatele. Tři nastupující operetky „*Benefice*“ (slova Pękalského); „*Wąwozy Sierra Morena*“, (slova Dmuszewského) a „*Kalista*“, slova Wężyka) představené v rocích 1810, 1811 a 1812 propadly. Mladší skladatel než Elsner, ačkoliv ne mnoho lepší, jehož schopnost poměrnější byla k hudbě dramatické, byl K. Kurpiński, *) kteréhož díla s velikým úspěchem se provozovaly. Elsner přenesl nyní schopnosti své na jiné pole působení, zanechav správu divadla mladému sokovi. Před svým odstoupením sepsal ještě dvě díla „*Król Łokietek*“, (slova Dmuszewského) r. 1818 a „*Jagiełło Tęczynie*“ (text Chodkiewicza) r. 1820 a těmi skončila se činnost jeho na obzoru hudby dramatické.

Některé opery Elsnera potkaly se s dobrým úspěchem, jako: „*Łeszek Biały*“ a „*Król Łokietek*“ a způsobily dobrý účinek na obecnstvo. On zanechal též značnou část melodramatův, jako: „*Iskahar*“, „*Nurzahad*“, „*Sąd Salomona*“, „*Trybunał niewidzialny*“, „*Mieczysław Ślepy*“, „*Karol Wielki*“, „*Rzym oswobodzony*“, také množství jiných útvorův buď náboženského neb světského obsahu. Největší dojem učinila „*Ofiara Abrahama*“ r. 1821 poprvé provedená. Bylo to poslední dílo jeho dramatické musy, které divadlu odkázal.

Pakli se nedostávalo Elsnerovi na melodičných schopnostech k vyznačení vyšší důstojnosti útvorův scénických, za to v nauce převyšoval všechny polské skladatele, nevyklučuje ni Kurpiňského. Nejen divadlo, ale i hudba kostelní byla vlastním polem, na kterém s chloubou se pohyboval.

Elsner jmenován byl r. 1816 údem spolku přátel nauk. Po pěti letech obdržel místo ředitele na varšavském konservatoriu, jemuž ústav tento hlavně za své založení děkoval. R. 1818 vydal společně s Brodzińským dílo „*O metryczności i rytmiczności języka polskiego*“, jehož druhá část se posud v rukopise nalézá. Desátý rok před smrtí jeho potkalo jej neštěstí: ranila pravou ruku jeho mrtvice a on byl nucen levou rukou psáti své poslední a vznešené dílo oratorium pod názvem „*Męka Zbawiciela*“, dle pamětníkův

*) Životopis výtečného K. Kurpiňského podali jsme v loňském ročníku „*Dalibora*.“

nákladem knížete Kazimíra Lubomierského do tisku připraveným.

Šedivý skladatel dočkav se 85 let, zemřel v Elsnerovce pod Varšavou 18. května 1854. — Pochován byl na Powązkach, kde z vybrané hotovosti v čase posledního provozování „Męki Zbawiciela“ r. 1853 pomník mu vystaven byl.

Z polštiny dle „Tygodnika ilustrowanego“ přeložil
Fr. St. Blažek.

Žádost kapelníků civilních sborů hudebních v Praze ku slavnému sněmu v království Českém.

Veleslavný sněme v království Českém!

V hluboké úctě nížeapsaní kapelníci civilních hudebních sborů, k veřejné zábavě obecnstva v královském hlavním městě Praze působících, osmělují se k veleslavnému sněmu se obrátiti a o laskavé ujmoutí-se Pražských hudebníků následující žádost podati.

Jak známo, zjednávají se vojenské hudební kapely, jichž tu každého času tré i patero bývá, zdejšími hostinským a kavárníkům k provozování hudby v jich místnostech; jmenovitě ale rozpadají se tyto kapely ve vícero odborů a odnímají tím, že se obyčejně hostinským k provozování hudby za levnější peníz samy nabízejí, výživu civilním hudebníkům.

Jeť pak v Praze kromě hudebních kapel tří ozbrojených sborů měšťanských ještě 6 větších sborů koncertních, množství sextettů i asi 10 větších nebo menších harmonií a nelze tedy pochybovati o tom, zdali má naše hudební Praha ve svém středu dosti vlastních hudebníků, kteří by k potřebám veřejné zábavy postačovali.

Hudebníci kapel vojenských, kteří zajedno výživu svou náležitou již v c. k. službě vojenské nalézají a kteří nemají zadruhé žádných starostí o rodiny, mohou se arcí za lacinější peníz zjednávat k provozování hudby, a činí to, bohužel! mnohdy dosti nešetrně na ujmu hudebních sborů civilních, poukázaných výživou k hudebním produkcím svým, činí to ale také navzdor záповědém, vys. c. k. vojenským velitelstvím vydaným.

Co další důvod této své žádosti uvádějí uctivě podepsaní, že většina hudebníků ve sborech hudebních na veřejných místech hrajících, výživu svou vyhledávajících, jsou vojenští vysloužilci, kteří při nynějších poměrech drahotních sebe a své rodiny jenom s velkou bídou s to jsou uživiti; tato skrovná výživa pak se ještě více ztenčuje, když vojenské hudby v malé odbory rozdělené, obstarávání hudby v lepších hostincích a kavárnách přejímají.

Při tom jest také nížeapsaným třem kapelníkům Pražských měšťanských sborů velmi těžko, udržeti v náležitém zřízení celé své sbory; neméně těžko jest jim přihlížeti k řádnému zvelebení celého podniknutí a ku povznesení umění hudebního — a to z té jediné příčiny, že nemají hudební sbory ty zaručenou náležitou výživu, ježto se jim výživa

ta zkracuje hudbou vojenskou, která produkce hudební na mnohých místech odebírá.

Veleslavný sněm račiž se tedy u vys. vlády laskavě přimluvili za to, aby vojenským kapelám nebylo dovoleno, v částečných odborech na veřejných místech u soukromníků k provozování hudby se najímati — i aby se za pravidlo ustanovilo, že se může upotřebiti kapel vojenských toliko v jich úplnosti, nikoliv ale v částech, v jednotlivé sbory hudební rozdělených.

V Praze, dne 10. dubna 1863.

Karel Komzák,	Petr Pergler,
J. Janák,	Josef Chrs,
V. Preissler,	Fr. Horák,
A. Janda,	Václ. Stiebal,
Ig. Branberger,	J. Koubek,
	kapelníci.

O vývinu sonaty.

První začátky naší nynější sonaty nacházíme v sedmáctém století a sice na jeho konci. Dle Winterfelda nazývala se jmenem „sonaty“ na začátku toho století instrumentální sada vůbec, pokud neměla za obsah periodický zpěv neb chorál.

První sonaty vyšly r. 1681 od *Jindřicha Bibera* pro Violino sólo, pak 1683 od houslisty *Corelliho* 12 sonat pro housle, basu a klavír.

Větší platnosti co skladatel sonat došel však Jan *Kuhnau*, předchůdce Šeb. Bacha. Nejprve složil sonatu do B. Forma tohoto díla je vůbec ta nynější; skládá se z rychlé, pozvolné a opět rychlé sady. Způsob psaní je polyfonický, dílo však trpí na nedostatku vnitřního krasovědeckého spojení. Kuhnauovo pozdější dílo vyšlo r. 1696 podtitulem: „Jana Kuhnauova svěží klavírní ovoce aneb sedm sonat dobrého nálezu a způsobu na klavír hráti.“ V sonatech těchto jeví se pokrok ve formě a obsahu, jsou plny energie smělosti, svěží lahody, ano hloubky citu. Skládají se veskrz buď z *pěti*, buď ze *čtyr sad*. Protiva klidných a pohyblivých sad nalézá se zde v rozmanitém sestavení. Polyfonický způsob psaní převládá; avšak časem propukne kompozice rozprostírajícími-se melodiemi. V jednotlivých sadách zračí se větší umělecký obsah. Kuhnau je co do ducha spřízněn s Haendlem svobodnou polyfonií, vzletupným, ušlechtilým, jasným vedením melodie. Vnitřní krasovědecké spojení dá se již v jednotlivých sadách této sonaty stopovati.

Po něm slušno v tomto oboru uvést skladatele *Mathe-sona*. Od něho vyšla r. 1713 tiskem sonata, oné osobě věnovaná, která ji nejlépe zahraje. Skládá se jen z jedné sady; vyvedení jednotlivých dílů je bohatší; téma ceny plná, spracování prozrazuje však více zevnější lesk než vnitřní bohatost.

Nyní přicházíme k Dom. *Scarlattimu*. Složil 30 sonat pro klavír, a pak 6 sonat v prvních desíti letech 18. století. Každá sonata má dvě částě; nynější druhá část

zosnovací — a třetí v jednu se sloučily; vládne zde dvouhlasost; způsob psaní je nástroji přiměřenější, než u jeho předchůdců; nápadné jest křížování rukou. To jsou formální zvláštnosti. Co se obsahu týče, jmenuje Scarlatti sám sonaty „*důmyslným žerlem umění*.“ Hlubší intence scházejí; je to veselá, svěže pohyblivá, duchaplná hra, často plná překypujícího rozmaru; avšak nacházíme též jednotlivé tahy, vynikající něžnějším a vážnějším pohnutím mysli.

Dále dlužno připomenouti Francesca *Durante*, od něhož „*Sonate per cembalo divise in studii divertimenti*“ vyšly. Je to zcela osamotnělý zjev. Co se formálnosti týče, jsou sonaty tyto přechod z formy písně k formě sonat a homofonie držány. Stojí-li co do stanoviska historického vývinu níže než Scarlattovy, naznačují přec naproti Kuhnau-ovým sonátám pokrok volnějšího a přirozenějšího způsobu psaní a jsou co do obsahu duchaplnější.

Nyní blížíme se k hudebnímu velikánu Šeb. *Bachu*, na jehožto sonaty do C-moll a D-moll váhu klademe. U něho jeví se opět sonatovitě sestavení vícero sad v jeden celek. Ve svrchu udaných sonátách nestojí sice do formy a způsobu psaní veskrz na stejném, volném stanovisku jako Scarlatti; on se blíží spíše ke Kuhnau-ovi. Nad toho však vyniká s jedné strany bohatostí a volným ovládním prostředků, a s druhé strany osvědčil v tom pokrok proti Scarlattimu, že vícero sad v jeden celek ve způsobu, jenž sonatě vlastně přísluší, sestavil, tak že se vyšší duševní, vnitřní význam nápadněji než dříve objeví. Jiné přechází dílo jest „*Dvanáct sonat*“ od patera Martiniho pro varhany a klavír. Sonaty tyto jsou nevládně pro varhany určeny, jejich celý způsob psaní poukazuje na klavír. Stojí co do formy v prostředku mezi tak zvanými „*Snitami*“ a vlastní sonatě; jsou směsem polyfonie a homofonie a při všem umělém provedení plny ducha a života.

(Pokračování.)

Farinelli a krejčí.

Výjev ze života.

Bylo to r. 1737, když Farinelli — tento slavík z Andrie — do Madridu přijel, aby svým čarokrásným zpěvem mraky záhubné melancholie se zasmušilého čela krále Filipa V. zapudil. Jako znovarozený Orfeus pronikl Farinelli jímavým zpěvem temnoty duše královny, a co se na sta lékařům nepodařilo, to dovedl Farinelli přednesem Hassových arií „*Palido il solo*“ a „*Per questo dolce amplesso*“, které co záračný balsam duševní chorobu Filipa V. vyléčily.

Král nezanedbával více svého zevnějšku, dal si na radu Farinellovu dlouhé své vousy oholiti, přilnul opět láskou k choťi své a chodil pilně do státní rady, kterouž dříve již po dlouhý čas nenavštěvoval.

To vše způsobil kouzelný stříbrozvuk Farinellova hlasu.

Od té doby stal se znamenitý tento pěvec miláčkem španělského krále a bůžkem celého takřka Madridu. Každý se pokládal za šťastného, kdo jej jedenkrát jen slyšet mohl

a kdo ho neslyšel, ten by byl obětoval vše, aby svého cíle dosáhl; neboť Farinelli nezpíval veřejně na divadle a dostával co královský komorní pěvec 2000 karolinů ročního platu.

Jednoho dne očekával Farinelli svého krejčího, jenž mu nový, nádherný šat k dvorní návštěvě ustanovený přinésti měl.

Farinelli nemůže se oděvního mistra dočkat a prohlíží, aby si dlouhou chvíli ukrátil, skvostné dary, které byl od rozličných králů a princů obdržel. Tu bere do ruky diamanty obloženou tabatěrku, kterouž mu princ Wallisský při odchodu jeho z Londýna daroval. Ještě nyní trpytí se v ní při otevření pár přesek s brillanty, které již tehdy v ní ukryty byly. Nyní zírání na krásnou, diamanty obloženou podobiznu Ludvíka XV, kterouž mu královna francouzská po ukončení dvorního koncertu doručila, a tak probírá se Farinelli dále v drahocenných darech, aniž by byl zpozoroval, že již někdo podruhé na dvéře jeho komnaty zaklepal.

Konečně slyšet poznovu klepání a hned na to vstoupí krejčí do pokoje, hluboce před Farinellim se ukloně.

„Dobře, dobře, že přicházíte,“ pravil z prohlížení vytržený pěvec — „a rád uvidím, jak se ve svém oděvníckém umění znáte!“ Na to zkoušel šat, jenž jako na jeho tělo ulitý se býti zdál.

„Výborně mně stojí, mistře, a dělá čest jmenu Vašemu; avšak kde máte účet?“

„Nenapsal jsem prosím žádného účtu.“

„Nuže, tedy jej nyní napište!“

„Toho neučiním!“

„A proč?“

„Chci si místo peněz jinou milost od Vás vyžádati.“

„Nu, tedy povězte jakou?“

„Nezazlíte mé smělosti?“ tázal se jaksi rozpačitě krejčí.

„Nikoliv, povězte mi to jen!“

„Vím, že to, co si žádám, jenom králům aneb princům poskytnete, ale poněvadž se mi té cti dostalo, že jsem Vám nový šat zhotoviti mohl; tedy . . .“

„Jen to řekněte!“

„Tedy“ vykoktal krejčí „Vás žádám, abyste mi místo peněz trochu *sazpíval*!“

Farinelli nevěděl, má-li se nad touto podivnou prosbou horšiti, neb se jí smáti.

„Což je Vám zpěv milejší než peníze?“

„Váš zpěv, ano; neboť uzdravil našeho nemocného krále.“

Této dobrosrdečnosti nemohl déle odolati a vyhověl snažným prosbám pokorného řemeslníka, maje větší radost z tohoto zvláštního dobrodružství, než z veškeré od pochlebníků utržené pochvaly.

Farinelli uvedl svého prostého posluchače do svého salonu a zapěl mu doprovázeje se na klavír, některé z nejskvělejších arií. Krejčí byl nad tímto neslychaným zpěvem u vytržení a čím více toto vzrůstalo, tím větších důkazů svého umění podával Farinelli. Ubohý krejčí nemohl se ani z dojmů, které na něho pěvec učinil, zpamatovati.

Když konečně Farinelli ukončil, děkoval mu řemeslník co nejvřeleji a chtěl se s hlubokou poklonou odstraniti.

„Nikoliv!“ zvolal štědrý pěvec. „Tak zhola ode mne

nepůjdete. Jsem něco pyšný, že jsem to poněkud dále přivedl než jiní zpěváci. Vyhověl-li jsem Vaší slabosti, je nyní také slušné, abyste se nyní i mé podrobil.“ Při těchto slovíčích podal mu váček s penězi, který snad dvakrát tolik v sobě obsahoval, nežli nový šat v ceně byl, a laskavě krejčího propustil.

Farinelli stál i u následujících španělských králů: u Ferdinanda VI. a Karla III. u velké milosti. Ferdinand VI. založil dle jeho návrhu v Madridě operu a jmenoval jej ředitelem jejího. R. 1761 odebral se Farinelli, jenž se vlastně Carlo Broschi jmenoval, do Bologny, kdež si krásnou villu vystavěl a 15. září 1778 zemřel.

E. Zminský.

Feuilleton.

Divadlo.

V král. českém prozatímním divadle provozovalo se v čase od 7. až do 20. dubna: V úterý dne 7. dubna „Lazebník Sevillský“, komická zpěvohra ve 2 jednáních, přeložena od Macháčka; hudba od J. Rossiniho. — Ve čtvrtek dne 9. dubna podruhé: „Mnoho přátel naše škoda“, veselohra ve 4 jednáních od Vikt. Sardau-a, přel. R. Nápravník. — V sobotu dne 11. dubna: „Němá z Portiči“, veliká zpěvohra v 5 jednáních, přel. od Chmelenského, hudba od Aubera. — V neděli dne 12. dubna ve prospěch pana Václava Hametnera: „Skrocení zlé ženy“, veselohra ve 4 jednáních, přel. od J. J. Kolára. K závěrku: „Honba na medvěda“, uherský národní balet v jednom jednání od Reisingra. — V úterý dne 14. dubna ponejprv: „Clavigo“, truchlohra ve 4 jednáních od Goethe, přeložil J. Dvořák. — Ve čtvrtek dne 16. dubna ponejprv: „Sirka mezi jiskrami“, veselohra v jednom jednání z francouzského M. Hronové, přel. J. N. Před tím: „Zaklený princ“, veselohra ve 3 jednáních od Plätza, přeložil dr. Háek. — V neděli dne 19. dubna ve prospěch slečny Marie Macháčkové: „Belisar“, lyrická zpěvohra ve 3 jednáních od Salvatora Camerana; z italského přeložil J. N. Štěpánek, hudba od Donizettiho.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Domažlic. (Zábava.) Dne 25. března dávala zdejší měšťanská beseda ku podpoře nuzných obyvatelů v Krkonoších a Rudohoří deklamatorní a hudební zábavu. Provozovány byly: Overtura k „Martě“ a Národní overture od Vinaře, Variace a koncert na housle, „Umlklo listů šumění“, dvojzpěv od Bendla, „Poutník“, píseň od Šuberta, mužské sbory „Hlahol“ od Bendla a pochod od Štrebla, ve smíšeném sboru quodlibet z českých písní; obecenstvo bylo hojně shromážděno a sprovedením spokojeno. Největší pochvaly dostalo se slečně Cecilii Blätterbaurové, jenž zdařilým přednesením deklamace „Česka“ od Čejky (z „Lady“) všecky přítomné rozjařila. Čistý výnos obnášel 60 zl. r. č.

Z Jičína. (Hudební zábava.) Dne 12. dubna b. r. uspořádal zpěv. spolek v Jičíně svým údům druhou periodickou produkci ve zpěvu. Program byl následující: 1. „Český zpěv“, sbor od Kallivody, 2. „Réveil du Lion“ pro 4 ruce na piano od Ant. de Kontského. 3. Sbor poutníků ze zpěvohry „Tannhäuser“ od Rich. Wagnera. 4. Hymna, pro tenorový hlas ze zpěvohry „Stradella“ od Flotova. 5. „Prosba odvedeného“, sbor, složil Pav. Křížkovský. II. oddělení. 1. Overtura ke zpěvohře „Vilém Tell“ od Rossiniho pro 4 ruce na piano. 2. „Větry k vlasti milé spěchající“, píseň pro sopran od Fr. Pivody. (Op. 21. čís. 4.) 3. „Pečlivá milá“, sbor od Ludevíta Procházky. 4. „České perle“, koncertní fantasie pro piano od Ed. Nápravníka. 5. „Šablenka“, sbor od Knittla. Sbory přednesl zpěv. spolek velmi zdařile a jest těžko udati, který jednotlivý sbor větší obliby došel, an všecky vřelému účastenství se těšily, a bouřlivým potleskem provázeny byly. Druhé

číslo programu I. hrály slečny Havelkova a Weberova; první číslo druhého oddělení programu hráli pánové Weber a Brusák, a „České perle“ od Ed. Nápravníka přednášela sl. Weberova. Tato 3 čísla na piano byla správně, přesně a pěkně přednesena, a jako sbory bouřlivým potleskem provázena. Hymnu pro tenorový hlas přednesl p. Lopatář, učitel z Bělohradu, a píseň pro sopran paní Jeníková. Jako při druhých číslech, tak i zde projevilo četné obecenstvo svou radost a vřelé uznání bouřlivým potleskem. Tato produkce patří vším právem mezi ty nejzdařilejší, jež nás zpěv. spolek za čas svého trvání dával a nelze upříti, že co do vpravení-se v myšlenku skladatelovu čím dál tím více prospívá, a v umění postupuje. Pan ředitel Bandiš může z toho zajisté radost míti, vida, kterak upřímná snaha jeho žádoucího cíle dochází.

F. S.

Z Jílové. (Divadlo.) Opět po dlouhém čase bylo nám navštívit chrám Thalie, ne však našich ochotníků, nebo ti od prázdnin minulých sladce dřímají a budou snad ještě až do příštích prázdnin dřímati. Jest to společnost páně Šmídova, která k nám zavítala a nemálo nás potěšila. Předšlý měsíc dávali 8 představení, mezi nimiž též jedno ve prospěch chudých školních dětí. Po svátcích jsme byli však nemálo překvapeni, neboť se dával „Kouzelný střelec“ a zpěvohra u nás je něco jako zahrada na poušti. Vavřinu vším právem zasložili: p. Jaroslav Šmíd (Kašpar), sl. Šmídova (Liborín), a paní Bohdanecká. I hudbu provedli zdejší hudebníci, jsouce obratnou rukou pana Čenka Jindřicha řízení, velmi dobře. — Úmrtím pana U. Šmída, ředitele této společnosti, utrpěla tato zajisté velikou ztrátu, než syn jeho, pan Jaroslav Šmíd snaží se všemožně, aby otcovo místo rádně zastoupil a společnosti své dobrého jména dobyt; zvláště vyniká společnost tato bezúhonným a pořádným životem, čímž u nás zajisté nemalé vážnosti si získala. Přejeme ji zdaru a vždy hojného účastenství.

E. K.

Z Pardubic, 12. března 1863. (Velký pátek. — Boží hod velikonoční a druhý svátek. — Koncert.) Jiná leta se provozovalo v děkanském chrámu Páně „Sedm slov Kristových“ od Haydna; jako v loni přednášel nás „Pernštýn“ 4 kostelní čtvero zpěvy, a sice letos od následujících českých skladatelů: Führera, Tomáška, Krejčího a Nesvadby. Za příčinou churavosti ředitele zpěv. spolku p. Matěje Kučery vedl tentokrát zpěv první výbor p. Jan Tomšu. Kostel nebyl přeplněn, mezi jinými nábožnými bylo pozorovati c. k. úřednictvo, vrchnostenské úředníky, městské zástupitelstvo a mnoho vynesných dám. Souhlasíme docela se šťastnou myšlenkou, že mužské čtvero zpěvy do chrámu Páně se zavádějí, neb hrdlo mužské není nikdy s to, ucho posluchače i při značné chybě tak nápadně uraziti, jako pochybení dřevěných skřípek, trompetka bezzubého trubače, frkací klarinet aneb píšťala všudy, jen do nebe nevolající. Při krásných čtvero zpěvných modlitbách jest nitro každého člověka klidné, tiché a k nábožné mysli povznesené, proto jest hlavní účel všech zpěv. spolků, by místní kůr nejvýdatnějšími silami svými všemožně podporovali. — Na Boží hod velikonoční se dávala o 11. hodině dopoledne v děkanském kostele při zpí-

vané mši svaté, již důst. p. P. Jan Chmelík s assistencí celebraval, slavnostní mše od Alb. Maška do C-dur; za graduale zpíval řízením p. Kučery náš zpěv. [spolek modlitbu „Spasiteli náš“ od Krejčího, offertorium od Vitáska pro kontrabas a barytonové sólo provedli pánové Vostřebal, člen kr. zemského divadla v Praze a p. Janda. Že nám ředitel kůru p. Pospíšil tuto velkolepou, krásnou mši od Alb. Maška podal, jsme mu zajisté povděční, neb jest to dílo důkladné, naskrz promyšlené, což hlavně platí o dílech Kyrie, Gloria, Kredo a Agnus. Druhý svátek se dávala mše i vločky za graduale a offertorium od našeho nesmrtelného Führera. — Ten samý den večer v 7 hodin uspořádal v Odeonu „na Veselce“ v Pardubicích koncert p. Theod. Tomáše k, člen kr. zemského divadla v Praze. Četl jsem již kritiku o tomto koncertu v čísle 11. od 10. dubna 1863 ve Vašem listu, přece však podávám stručný doplněk. Pan Th. Tomášek jest rodilý z blízkého města Bohdánče, a není to poprvé, že jmenovaný mladý umělec nám v Pardubicích velmi milou i hudebně klassickou zábavu připravil. On sám hrál tentokrát 4 pieci buď od Vieuxtempsa, buď od Beriata a Lubína, a poznali jsme poznovu, že jeho hra vesměs dokonalá, nejvíce ale v adagiu vyniká; neb jeho přednáška jest utěšená, vroucná, okouzující; ještě přidáme, že jeho zjev při vystoupení příjemně na každého účinkuje, z té příčiny má on vždy vybraný kruh za posluchačstvo, zvlášť krásné pleti. Ze zvláštní ochoty spoluúčinkovali sl. Julie Vernerova, pak pp. Tomšu, Janda a Šrůtek. Sl. J. Vernerova přednášela pikantně zosnovanou fantasii koncertní „České perle“ od Ed. Nápravníka a hrála je tak precisně, že slečnu obecenstvo vyznamenalo bouřlivým potleskem, a že musela na všeobecnou žádost ještě poslední část obsahující „Hej Slované“ opakovati. Tvrdíme vším právem, že nadějná slečna mezi nejlepší virtuosky na pianě v našem se počítati musí, což slouží jejímu učiteli p. Loukockému za čest. „Děvy slovanské“ od Škroupa, píseň pro tenor, přednesl p. Jan Tomšu; „Moravo, ty krásná země“ od Procházky, píseň pro baryton přednesl p. Fr. Janda; oba zpěvy se opakovaly. Nesmíme zapomenouti na nevděčnou a přece těžkou úlohu p. Šrůtku; doprovázelt 6 piec všechny s největší pozorností jakož delikátností. Též obětavému p. Janu Strašpytlovi, měšťanu Pardubickému, patří nejvřelejší dík, neb on vždy podporuje vše, zvlášť ale umění; propůjčil on ochotně své krásné za 500 zl. drahé piano tomuto účelu. — Jak známo, vypíše p. Janda se svými přátely cenu za nejlepší žertovný sbor. Cena bude prý obnášeti tři dukáty ve zlatě. *) Sláva mu!

Z Počátek. (Akademie. — Kostelní hudba.) Dne 6. dubna uspořádal zdejší zpěvácký spolek hudební a deklamatorní zábavu. Slyšeli jsme tu kromě dvou deklamací velmi precisně přednešenou ouvertu z opery „Norma,“ dále velmi zdařilý nový sbor „Úcta boží“ od zdejšího učitele a ředitele zpěváckého spolku p. Václ. Fischera. Krásně přednesl nám p. H. Pivodovu píseň „Jako krajina nebeská.“ Ku sborům „Dožij, dopij,“ od Bergmanna a „Tam na horách“ zdá se, že nevystačovalo vždy sil. Nejvíce líbil se Směs z národních písní od Vinaře, který jakož i něžná píseň „Nevěstiny starosti“ paní K. velmi cituplně přednešena, opakovati se musil. Při ušlechtilé zábavě této více kdy jindy těšiti se nám bylo skutečně zdarnému zpěvu a precisné hudbě. Jestliť patrně, že zpěvácký spolek náš dobře v tomto účinkuje směru, a jest si jen co přát, by většího účastenství a větší hmotné docházel podpory. Co horlivý podporovatel spolku vyniká chvalně jeho pan předseda, který nešetří výloh značných i nákladův. Neméně prospěšně účinkuje spoku nynější pan ředitel, jenž co cvičitel zpěvu péci mu věnuje nemalou. Bohužel že ještě spolek zdejší počítá něco nepřátel. Jsouť to vysměváčkové

tajně i veřejně ku zkáze zdejšího zpěváckého spolku pracující, kteří nestydí se tvrditi, že dovedou toho jedním strojeným vypískáním učiniti, že celý spolek zajíti musí, jsouť to i znalcové hudby, kteří žárlivi jsouce na celé působení a postavení celého spolku, zničiti by ho chtěli, a proto při každé příležitosti prapor jeho zrádně opouštějí, jiné ještě k tomu svádějíce. Nejednou již zmíněno se u veřejnosti o smutném stavu kostelní hudby u nás. Dnes jest posud vše při starém. Kde jinde kostelní hudba vždy víc a více ze zvelebuje, klesá ona zde víc a více, čehož hlavní příčina ta, že schází dobře vycvičených zpěváků. S chlapci leckdes sebranými, kteří sotva začátky zpěvu znáti se naučili, o kterých ani někdy s jistotou se neví, zdali čist umějí, manevruje a koncertuje náš pan regenschori napařád. S takovými silami nedá se ovšem ani ta nejsnadnější skladba provésti — tím méně těžší skladby, jako Te Deum do D od Führera a jiné jeho práce. Jest to nyní zde skutečně s kostelní hudbou zajímavé. Tato nelíbí se žádnému, než panu velebnému děkanu, a tento s panem regens chori drže stranu, nutí ostatní p. učitelé, aby s chlapci zpěvu neznalými společně zpívali. Rozumí se, že učitele tomuto zlořádu se opírají vzdor všem nařízením. Jak spor tento dopadne — musíme dočkat. Do té doby prozatím jme jisti, že to zůstane při starém. Také-li při dobrém? — S.

Z Rokycan. (Divadlo. — Zpěvácký spolek. — Beseda.) Dne 6. dubna provozován od zdejších ochotníků „Strakonický dudák“ od Tyla. Ouvertura z opery „Dichter und Bauer“ od Suppé — byla provedena zdejším ochotnickým hudebním sborem velmi dobře, a kdyby se byly 1 neb 2 zkoušky přidali, byli bychom museli říci: mistrně. Ze všech během zimní saisony provedených dramatických kusů byl „Dudák“ bez odporu nejzdařilejší a příčinu výborného výsledku hledati lze jen v přiměřeném obsazení, zásluha to ředitelstva aneb režie, kterou jim však vždycky přiřknouti nemůžeme. Jmenovitě vynikali Švanda a Vocílka neobyčejnou u diletantů nadaností a jakousi hereckou rutinou, vlastností to, které se těmto páňům představitelům ostatně kdykoliv jen vystoupili, nikdy upřítí nedaly. Pana K., který sobě nemalých již získal zásluh o naše domácí divadlo, musíme upozornit, že nikdy orgán svůj ve vyšších modulacích úplně ve své moci nemá; jest to však jen malá vada a vytýkáme ji zde pouze z té příčiny, poněvadž pan K. stojí nad rovni obyčejných diletantů a vadu tuto zajisté při první příležitosti odloží. Naši ochotníci vůbec stojí poměrně k mnohým jiným ochotníkům venkovským na takovém stupni, že se nám zdá býti kritika veřejná — při nynější pokročilosti — na svém místě. Kalafunu provedl p. T. s obvyklým humorem a naskrze dobře. Trnka podobal se více lesnímu radovi, nežli sprostému venkovskému hajnému. Pan S. dal rychtáře a hospodského jak náleží dobře. Z dám hrály výborně sl. K., Z. a W.; všechny tři pojaly své úlohy dobře a provedly je dokonale; deklamace byla výborná, zevnějšek přiměřený, pohyby nenuceny. Ostatní spoluúčinkující pomáhali dle nejlepších sil svých ku zdařilému celku; souhra byla obstojná. Z představení „Dudáka“ nabylo ředitelství přesvědčení, že dobrý výsledek závisí od přiměřeného kusu a přiměřeného obsazení; že se podobné domácí kusy snadněji provésti dají, nežli na př. francouzské veselohry, které mnohem více studií, několik dokonalých zkoušek a především přiměřené obsazení požadují, mají-li vůbec obstát před obecenstvem. Necht se tedy provozují lehčí kusy ze života, aneb ať se těžším věnuje potřebná pozornost a píle; naši stateční ochotníci jsou volni ku všemu — vedtež je jen cestou pravou. — Zpěvácký spolek „Záboj“ již po delší čas veřejně nevystoupil, vyjma spoluúčinkování při kostelních v týden velikonoční a o svátcích, ku jakémuž účinkování vždy milerád pohotově jest; ostatně odbývá spolek tento každotýdně zkoušky své, drží a čte časopisy a nezůstává vůbec nikde pozadu, ač nehlasá skutky své do veřejnosti. V letě hodlá „Záboj“ několik veřejných zábav a výletů uspořádat, snad i také větší pěveckou slavnost.

*) Cena tato může se zajisté slušnou nazvati a p. Janda uvije si tím opět jeden lupínek do věnce svých zásluh. Poz. redakce.

— V květnu vstoupí naše měšťanská beseda v nové studium; najmula totiž místnosti na svou pěst a obdrží nového hostinského v osobě p. Krejčího z Mýta, o kterém nejlepší pověst nové budí v nás naděje. Snad se během roku stane beseda tím, čím ji velká tabule venku vyvěšená býti hlásá, čím ale bohužel dosaváde naprosto nebyla. — Zpěvácký spolek chystá se nyní také k častější návštěvě místností besedních k udržení sociálních poměrů. Na zdar tedy širší měšťanské besedě!

K. S—ý.

(J. B.) Z Vysokého Veselí nad Cidlinou. (Zpěvácký spolek.) Nemálo nás potěšil pokrok našich měšťanův, kteří se odhodlali zarazit zde zpěvácký spolek, jemuž až při slavnosti svěcení praporu jméno dáno bude. Náš zpěvácký spolek — ačkoliv teprv v zárodku, čítá přece již čtyřicet údů, kteří velmi pilně třikráte v týhodni cvičení navštěvují. Na boží hod vstoupil spolek náš poprvé u veřejnost v chrámu Páně, kde Škroupovo české offertorium přednášel. Musíme upřímně vyznati, že jsme se na okamžik tento velice těšili, bychom již dle prvního provedení souditi mohli, jaké naděje smíme v spolek skládati; a hle! přesvědčili jsme se, že při neustálé vytrvalosti, pilnosti a obezřelém řízení zajisté mu zdar prorokovati můžeme. Zdařilým provedením onoho offertoria získal si spolek hned prvním vystoupením chvalné pověsti u našeho obecenstva. — Vlastenecký ruch, jenž naše město nyní provívá, povzbudili nejvíce horlivý podučitel p. Vraný, který si taktéž velikých zásluh o zpěvácký spolek vydobyl, dále zdejší měšťan p. Konrád, vzdělaný hudební diletant a prozatímný ředitel spolku, jenž již dříve kostelní hudbu u nás úsilovně pěstoval. Skládáme veliké naděje v zpěvácký spolek našeho města, doufajíce, že u nás ruch vlastenecký stále udržovati a i k větší činnosti v oboru hudebního umění povzbuzovati bude.

Z ciziny.

Z Varaždína. (Divadlo.) Zdejší adjunkti od katastru hráli tu letošní zimu 4krát české divadlo, mezi jinými „Marjánka, matka pluku,“ jež velmi dobře vypadlo a opakovati se musilo a sice v kanceláři; ve třech hodinách se proměnil pokoj plný papíru ve vskusně ozdobenou, českými barvami a poprsími Palackého, Riegra, Clama atd. okrášlenou divadelní síň; mezi jednotlivými odděleními dávány nejnovější české čtvero zpěvy, jakož i z katastrálních ouředníků dobře sestavený orchestr vyznamenal se provedením ouvertur. Po skončeném divadle nastala taneční zábava, trvající až do 7 hodin ráno, a na kteréž se přes 400 osob, více než polovice cizích, totiž ty nejprvnější notability v městě i s jich rodinami se účastnilo, a všeobecnou pochvalu vzdávalo; neb ačkoli Varaždín město větší i pěkný divadelní dům má, nemohou zde přec žádná ochotnická divadelní hry sehnati. Velikonoční pondělí se provozovalo se na rozloučenou „Rekrutýrka v Kocourkově“ a „Vrahové v městě“ od Mikuláše B...ho, načež následovala taneční zábava.

V. B.

Kronika zpěváckých spolků.

* * * Zpěvácký spolek Roudnický uspořádá v den Řípské slavnosti, t. j. 26. dubna besedu v Hracholuskách ve prospěch zařízení praporu.

* * * Nový zpěvácký spolek a hudební sbor zřízen byl v Hnojicích u Šternberka na Moravě přičiněním národního učitele pana Josefa Šerdy, již na 50 členův čítající a ze samých téměř rolníkův mladších se skládající. Neobyčejný tento zjev v pouhé vsi překvapuje nás tím příjemněji, že v tamnějším okolí blahodárně působiti bude k rozvinu národního uvědomění, ježto tam až dosud valně podrímávalo. Pročež sláva statečným občanům Hnojickým!

* * * „Beseda,“ zpěvácko-zábavný spolek v Budejovicích, uspořádal v městském divadle koncert ve prospěch

chudých Rudohorských a Krkonošských tkalců. Program následovní: I. 1. Overtura. Proslov. 2. „Na Prahu,“ sbor od V. H. Veita. 3. Národní písně přednesl p. L. Lukes. 4. „Ženichovy radosti,“ deklamace od J. Trnobranského, přednesl pan Přerhof. 5. Variace pro housle od Lipiňského, přednesl p. H. Jelínek z Vojňan. 6. „Cikáni,“ sbor pro tenor sólový od V. Vogla. II. Oddělení. 1. Overtura. 2. „Strašné slovo,“ deklamace od J. Tůmy, přednesl p. Přerhof. 3. „Kovářská,“ sbor od F. Vogla. 4. „Růžinky stesk,“ sólo pro tenorový hlas s doprovázením sboru přednesl p. Lukes. 5. „Žena,“ deklamace od J. Kořína, přednesl p. Přerhof. 6. Národní písně přednesl J. Lukes. 7. „Láska,“ dvojzpěv od K. Zöllnera. 8. „Junačka,“ sbor od D. Jenka.

* * * „Otakar,“ zpěvácký spolek v Vysokém Mýtě dával v neděli dne 19. dubna akademii k dobrému svému účeli akademie, v níž se provozovaly následující kusy: I. Oddělení. 1. Potpourri z „Marthy“ pro violinu 1. a 2., violu, cello a violon 2. L'inquietude pro piano od Dreyschoka. 3. „Husička z podhájí,“ veselohra v 1 jednání dle francouzského od J. Novotného. II. Oddělení. 1. „Slze vlastenky,“ deklamace pro ženskou od J. K. Tyla. 2. „Reformatori,“ sbor mužský od Zöllnera. 3. Variace na české písně pro Moschelesa. 4. „Cikáni,“ sbor pro sólový tenor od Vogla. 5. Dvojzpěv od Kückena. 6. „Hlahol,“ pochod od Bendla. — V měsíci červnu má se konati slavnost svěcení praporu spolku tohoto, kterýž se právě v Praze zhotovuje. Pozváni k ní budou veškerí spolkové zpěváčtí z okolní krajiny.

* * * V Vysokém Veselí nad Cidlinou zarazil se nový zpěvácký spolek. Prozatímním ředitelem jest p. Konrad.

* * * Zpěvácký spolek Mlado-Boleslavský, jenž nepříznivými poměry na čas přinucen byl vzdáti se činnosti své, nyní získav sil nových, vkročiti chce na pole úrodného a vzdělavatelného působení v širokém oboru umění pěveckého. Údové výkonní přihlásiti se mohou u ředitele spolku p. J. Bergmanna bytem v domě paní Lauterbachové na Starém městě; přispívající údové nechť jméno své zanesou v listinu, která co nejdříve k účeli tomu kolovati bude. Jelikož příspěvek údův přispívajících tak skrovný (2 zl.), a výhody tak značné jsou a spolek každoročně nejméně 4 zábavy pro údy své uspořádá, dá se zajisté účastenství hojně očekávati.

Ochotnická divadla.

Ochotníci v Košířích, kteří se vyznamenávají dobrou hrou, provozovali dne 12. dubna ve prospěch Smíchovské záložny: „Srnc“ a „Po půl noci.“ — V Kroměříži představovala společnost česká p. Štandera: „Břetislav a Jitka.“ — V Rychnově dávali ochotníci dne 19. dubna ve prospěch nadace gymnasiální: „Dáblova bařina,“ obraz ze života venkovského ve 4 jednáních, dle francouzské povídky G. Sandové přeložil Vávra Lomnický. — I oslavení narozenin Jeho Veličenství Ferdinanda Dobrotivého provozovalo se dne 19. t. m. od ochotníků Polenských k dobrým účelům „Korutane v Čechách,“ činohra v 5 jednáních.

Z Prahy.

— Koncertní beseda. Uspořádáním p. Jos. Baráka odbývati se bude ve středu dne 22. dubna 1863 v sále Žofinském o 4. hod. odpůldne koncertní beseda, při nížto spoluúčinkovati budou paní Eliška Pešková, slečna Helena Zawiszanka, pánové Schwarz, Bedř. Smetana a Vecko, potom mužský sbor. Obecenstvo naše zajisté hojnou návštěvou počtí tuto zábavu, pro kterou tak výtečné síly umělecké získány byly. Vstupních lístků dostati lze v kněhkupectvích pana Em. Petřika (národní), pánů Nováka a Vilímka (slovanské), p. Schmiedta na Malé straně, u obchodníků v musikáliích pp. Christofa a Kuhého, potom pana Fleischera v železné ulici, kunečně u kasy.

— Náš krajan pan Knina navrátil se z Rusi do své vlasti a uspořádal v Brně v sále ústavu pro slepé koncert na piano, jenž se s příznivým úspěchem potkal. Mladistvý koncertista přednášel nejprvé, od sl. Tyrellové na jiné piano doprovázen, Mendelssohnův koncert, pak Illusion perdue od Henselta, La danse des Sylphides od Budens-a, Scherzo od Mendelssohna, Valse de concert od Wieniawského a pochod z opery „Tannhäuser pro piano od Liszta. „Pan Knina,“ praví Brněnské noviny „Neuigkeiten,“ „rozvinul při všech kusech úžasnou technickou sběhlost, která všechny těžkosti velmi snadně překonává, a spojil s ní povážlivé vniknutí do podstaty skladeb a zdařilé odstínování jednotlivých částí. „Pan Knina,“ pokračují „Neuigkeiten“ „ovládá svůj nástroj s jistotou, kteráž velmi libě na posluchače působí a osvědčil neobyčejnou sílu a vytrvalost, co zatím s druhé strany v místech pianních ze zdráhavého nástroje nejněžnější a nejsladší tóny vyluzoval. Tyto všeobecné poznámky platí o všech přednáškách při všem tom, že charakter skladeb tak rozmanitý byl; dodalť všem od něho přednášeným piecím virtuositou své hry rozhodné platnosti, která se v pochvale mu vždy proukázané živě jevila. V koncertě tomto účinkovala sl. Geyerova a sl. Papáčkova zpěvem, kteréž sleč. Vávrova roz. Pražanka doprovázela.

— Ferd. Laub dával v neděli dne 12. dubna první svůj koncert v Štýrském Hradci, jenž velmi skvěle dopadl. Četné obecenstvo jávalo při znamenité hře Laubově. Ferd. Laub přednášel Mendelssohnův koncert, sonatu od Beethovena, C-moll se slečnou von Müllenu, caprici od Paganiniho a k závěrečné polonéz, romanci a saltarellu svého útvaru s největší bravourou, leskem a snadností. V koncertě jeho účinkovala též naše krajanka sl. Klettnerova, pěvkyně u tamnější opery, která s úspěchem písně od Mozarta a Schumanna zpívala.

— Paní Schröderova roz. Chaloupkova, rozena z Kuklen u Kr. Hradce, engažována je nyní u opery v Štýrském Hradci, kdež již co „Norma“ vystoupila. „Krásný velký hlas, ušlechtilá koloratura jsou hlavní vlastnosti této naší krajanky,“ tak vyjadřují se o ní německé noviny.

— Pianista p. Matěj Zavadil, vychovanec Pražského ústavu pro slepé, dával v neděli dne 12. dubna v čtenářském spolku v Brně koncert a došel všeobecného uznání a chvály.

— Pocta slečně Zawiszance. Dne 17. t. m. t. m. odevzdán byl slečně Zawiszance, pěvkyni při královském zemském divadle v Praze, skvostný pohár s nápisem: „Upomínka na měšťanskou besedu v Karlíně“ za její ochotné a obětovné spoluúčinkování při zábavě dne 25. března t. r. v Karlínské besedě měšťanské odbývané. Dar tento podali umělkyni této Polské jmenem jejích zdejších ctitelů, pánové: Fr. Tužil a Ant. Hejtmánek.

— Český text k opeře „Josef a bratři jeho,“ hudba od Mehula, která se co nevidět v českém proz. divadle davati bude, vyšel právě nákladem obchodnictví v musikáliích pana Veita v Praze. Text tento liší se od německých libret tím, že je k němu připojen životopis J. Š. Mehula a stručný obsah opery, aby obecenstvo naše přečetší si obsah více hudbě pozornosti věnovati mohlo, než slovům. Jelikož v této opeře několik velmi krásných sborů a arií se nalézá, bude tato knížka i slavným zpěváckým spolkům vítána, neboť bude jim možná, dle ní text k sborům těmto podložiti. Text této francouzské opery přeložil Jos. K. Chmelenský; životopisem J. Mehula a stručným obsahem opery opatřil ho redaktor těchto listů. Cena knížky jest 20 kr.

— Hudební terminologie. Jak známo, nemáme až dosud úplnou terminologii hudební, aniž terminologické výrazy pro rozličné části nástrojů. K terminologii hudební pracovali toliko Dr. Čejka a Václ. Červený, z nichžto první v Musejníku, druhý však v knížce o sobě k terminologii přispěli.

Co se nás týče, máme za to, aby se záležitosti této hudební odboru umělecké besedy se vsí horlivostí ujal a nedostatku tomu tak hluboce cítěnému v brzku odpomohl. Aby však práce tato dříve se vyřídila: nechť se zvolí čtvero komité ze znalců a filologů sestávajících a sice první komité pro hudební theorii, hudební krasovědu a instrumentaci atd., druhé komité k ustanovení výrazů u strunných nástrojů, třetí k ustanovení výrazů dechových nástrojů a čtvrté k ustanovení výrazů u bicích nástrojů. Doufáme pevně, že hudební odbor tuto zajisté velmi obtížnou práci na se vezme a také šťastně ji vykoná.

— Hudební část „Písní pro školu a dům,“ jež pan Fr. Janda, horlivý učitel na realce v Pardubicích vydati hodlá, prohlídl již p. Vorbes, učitel na pedagogiu v Král. Hradci a p. Styblík, ředitel zpěv. spolku „Slavjana“ tamtéž. Básnickou část revidoval p. P. Šofr, ředitel hlavní a podreální školy v Králové Hradci a jest se co nadíti, že zajisté „Zpěvník“ tento před školním rokem 1864 tiskem vyjde.

— Hrabě p. Evgen Černín objednal si u Vídeňského sochaře p. Zafouka sochy sv. Cyrilla a Methoděje pro chrám Jindřichohradecký; oltář bude v gothickém slohu dle plánu pana Žitka vyveden.

— Sochy ss. Cyrilla a Methoděje v přirozené velikosti hotoví z cinku a kamene velmi lacino a jak jsme se přesvědčili velmi dovedně vídeňský sochař náš krajan F. Melnický (Wieden, Hauptstrasse č. 69) a poskytuje tu výhodu, že když dvacet obcí pro své kostely objedná sousoší Cyrillo-Methodějské, jedno toliko 300 zl., kdežto při desíti jedno 350 zlat. státi má. Přesvědčivše se o výtečnosti práce sochaře Melnického, doporučujeme jeho dílnu tím více, že na škodu umění a vkusu našeho lidu mnohý špekulant vnucuje obcím sochy nevkusné a netrvanlivé za drahý peníz. (Moravan.)

Hudební literatura. Nákladem Lud. Fleischera v Praze vyšly právě následující skladby: „Hlahol,“ sbírka původních sborů sešit 3. obsahující „Večerní zpěv,“ sbor od L. Procházky a sešit 4. obsahující sbor „Vltava“ od L. Procházky. Jednotlivý sešit stojí 80 kr. Předplatní cena na všechny čtyry sešity 2 zl. 50 kr. V tomtéž skladě vyšly tři sbory od slovního skladatele Bedř. Kittla, ředitele konservatoria Pražského. Sbory tyto jsou na slova od Gust. Pfeigra a jsou vážného obsahu. Zpěváckým spolkům tyto čtvero zpěvy doporučeti, máme za zbytečné; neboť za dobrotu a vnitřní cenu jejich ručí slavné jméno skladatelovo. Stojí v hlasích i v partitūře 1 zl.; hlasy o sobě 60 kr. Taktéž vítáno bude našim pěvcům Bradského „Zastaveničko,“ jímžto dvorní pěvec Vovorský v Berlíně velkou sensací zbudil. Zastaveničko toto je buď pro tenor neb sopran s průvodem piana.

Obzor umělecký.

— Znameníť zpěvačka Adelina Patti, která nyní ve Vídni s neslýchaným úspěchem zpívá, je od svého švagra M. Strakoše rozeného Moravana na tři leta engažována, a dostává od něho 60000 franků (25200 zl. r. č.) ročně. Pan Strakoš pronajme pěvkyni tuto dle italského způsobu komukoliv k zpívání a shrábne za to náramné sumy. Ostatně není p. Strakoš pouze švagrem této roztomilé zpěvačky, nýbrž i jejím výtečným učitelem a nebeťe tak mnoho peněz zdarma; neboť on činí vše pro svého zlatohlásku, ano on zpívá za ni v zkouškách, aby hlas její ušetřil. Sl. Patti nezpívá nikdy ve zkoušce; on dělá za ni „Náměsíčnou“ — „Rosinu“ — „Lucii“ atd. ve zkouškách.

— Richard Wagner dával před nedávnem v Petrohradě dva koncerty, které mu velmi šťastně dopadly. Provozovatel se hlavně skladby jeho.